

Horní Branná

Obec Horní Branná se skládá ze dvou obcí - Horní Branná a Valteřice, které spojuje nejen koryto potoka Sovinky, ale také dobré sousedské vztahy a společná historie. Obě obce vznikly v době osídlování Krkonoš. První písemná zmínka o Horní Branné je doložena roku 1352. Je ale velmi pravděpodobné, že ves existovala již v závěru 13. století. Původ jména Branná lze odvozovat od slovanského „brenny“ (kalný, bahnitý – v souvislosti s potokem). Valteřice jsou poprvé zmiňovány roku 1492 (musely být ale založeny mnohem dříve). Jejich název pochází z německého Waltersdorf, tedy „ves lidí Walterových“. Historie Horní Branné je výraznější a, co se památek týká, i viditelnější. Valteřice totiž patřily k protestantské, vrchností tudíž nepříliš oblíbené menšině. Horní Branná patřila pánům z Valdštejna, kteří zde roku 1557 vystavěli nový kamenný kostel a roku 1582 i zámek nacházející se v centru obce. Na počátku 17. století koupil branské panství Václav Záruba z Hustiřan, který stál v dobách stavovského povstání na straně českých stavů (významnou epizodou této doby je dvojitá návštěva Jana Ámose Komenského v Horní Branné, 1627 a 1628). Potom panství přechází do majetku Albrechta z Valdštejna, který je však roku 1632 prodává Harrachům. Doba panování tohoto rodu je pro Brannou obdobím stability a rozkvětu: rozšíření budovy zámku, vystavění špitálu pro vysloužilé služebníky (1710, dnes dům s pečovatelskou službou), unikátní architektonická památka – hrobka svatého Kříže z roku 1870. Až do druhé světové války žily obě obce v těsné blízkosti, většinou pod stejnými pány. Od listopadu 1939 se však Valteřice na téměř šest let stávají součástí německé říše. Významným okamžikem v poválečné historii obcí je rok 1975, kdy byly obce spojeny pod jeden obecní úřad v Horní Branné, který až do jara roku 2016 sídlil v budově zámku. V budově zámku v současné době najdete expozici „Život pod horami“.

Gmina Horní Branná składa się z dwóch wsi – są to Horní Branná i Valteřice, które łączy nie tylko koryto potoku Sovinky, ale także dobre stosunki i wspólna historia. Obie wsie powstały w czasach kolonizacji Karkonoszy. Pierwsza wzmianka pisemna o wsi Horní Branna pochodzi z 1352 r., jest jednak wielce prawdopodobne, że wioska istniała już pod koniec XIII wieku. Pochodzenia nazwy Branná szukać można w słowiańskim „brenny“ (mętny, bagnisty – związane z potokiem). Valteřice po raz pierwszy wzmiankowane są w 1492 roku (musiały jednak zostać założone o wiele wcześniej). Ich nazwa pochodzi z niemieckiego Waltersdorf – czyli „wieś ludzi Waltera“. Historia wsi Horní Branna jest bardziej czytelna, a jeśli chodzi o zabytki – również lepiej zachowana, Valteřice należały bowiem do protestantów, mniejszości niezbyt lubianej przez katolickich niemieckich włodarzy. Horní Branná należała do katolickiej szlachty z Waldsteina, która w 1557

roku wybudowała tu nowy kamienny kościół, a w 1582 roku także pałac w centrum wsi. Na początku XVII wieku włości kupił Václav Záruba z Hustiřanów, który w czasie czeskiego powstania stanów stał po stronie czeskich panów (czyli przeciwko Niemcom; ważnym epizodem z tego okresu była dwukrotna wizyta Jana Amosa Komeńskiego w Hornej Brannie w 1627 i 1628 roku). Następnie włości dostały się w ręce Wallensteina (Albrechta Waldsteina), który je jednak już w 1632 roku sprzedał Harrachom. Czasy panowania tego rodu są dla Branny okresem stabilności i rozkwitu: rozbudowany został pałac, wybudowany przytułek dla emerytowanej służby (1710, dziś dom z usługą opieki), powstał unikatowy zabytek architektoniczny – grobowiec pw. Krzyża Św. z roku 1870. Aż do drugiej wojny światowej obie wsie żyły obok siebie, należąc zazwyczaj do tych samych osób. Od listopada 1939 roku jednak Valteřice na prawie sześć lat stały się częścią III Rzeszy. Po wojnie ważnym momentem w historii obu wsi jest rok 1975, w którym zostały one połączone. Wspólny urząd gminy w Horní Brannie aż do wiosny 2016 roku mieścił się w budynku pałacu, w którym dziś znajdziemy stałą ekspozycję „Žycie u podnóža gór“.

Horní Branná comprises of two municipalities: Horní Branná and Valteřice; these two municipalities are not connected only by the water course Sovinka, but also by good relationships among people and common history. Both municipalities were established at the time when the Krkonoše Mountains were being inhabited. The first note on Horní Branná dates back to 1352, but it is more than probable that the village was inhabited in the end of the 13th century. The municipality name Branná points at the old word (“brenny”) which means turbid when talking about water. The first written note on Valteřice dates back to 1492 but the settlement must have existed long before that year. Its name comes from German word “Waltersdorf” which means “a village of the Walter family”. History of Horní Branná is more distinct; there are more historical monuments as well because Valteřice, in history, were a protestant settlement and it meant that the inhabitants belonged to the minority which was disliked by the establishment. Horní Branná belonged to the Valdštejn family; they built a new stone church in 1557 and a castle in 1582. Václav Záruba from Hustiřany bought the domain in 17th century; Václav Záruba from Hustiřany was also pro-active in the Bohemian Revolt. An important event of the era was a two-fold visit of Jan Ámos Komenský in Horní Branná in 1627 and in 1628. The domain is then passed down to Albrecht Valdštejn and he sells it to the Harrach family in 1632. Harrach rule meant stability and prosperity for Horní Branná: extension of the castle, hospital construction (1710, nowadays it is a nursing home), construction of a unique architectural building – a crypt of St. Cross in 1870. Both municipalities had shared their history (usually were also ruled by the same owner) until the WWII. In November 1939, Valteřice became part of the German Reich for nearly six years. Another important date in the post-war history is the year 1975 when both municipalities merged and its municipal office seated in the castle in Horní Branná until 2016. Nowadays, the castle premises are used as exhibition grounds where you can see the exhibition “Life under the Mountains”.

Die Gemeinde Horní Branná besteht aus zwei Ortschaften – Horní Branna selbst und Valteřice, die nicht nur durch den Bach Sovinka sondern auch durch gute nachbarschaftliche Beziehungen und gemeinsame Geschichte verbunden sind. Beide Orte entstanden in der Zeit der Besiedlung des Riesengebirges. Die erste schriftliche Erwähnung von Horní Branná stammt aus dem Jahre 1352. Es ist jedoch sehr wahrscheinlich, dass das Dorf bereits Ende des 13. Jahrhunderts existierte. Der Name „Branná“ lässt sich vom slawischen Wort „brenny“ ableiten, was schlammig oder sumpfig bedeutet und sich auf den Bach bezieht. Valteřice wird erstmals im Jahre 1492 schriftlich erwähnt, muss aber bereits wesentlich früher gegründet worden sein. Sein Name leitet sich vom deutschen „Waltersdorf“ ab. Die Geschichte von Horní Branná ist bedeutsamer und – was seine Sehenswürdigkeiten betrifft – sichtbarer. Valteřice gehörte nämlich zur protestantischen, bei der Hoheit wenig beliebten Minderheit. Horní Branná gehörte den Herren von Waldstein, die hier im Jahre 1557 eine neue steinerne Kirche und 1582 ein Schloss im Zentrum des Ortes errichten ließen. Anfang des 17. Jahrhunderts kaufte Václav Záruba von Hustiřan die Herrschaft, der zur Zeit des Ständeaufstandes auf der Seite der böhmischen Stände stand (eine bedeutsame Episode dieser Zeit ist der zweimalige Besuch von Johann Amos Comenius in Horní Branná, 1627 und 1628). Danach geht die Herrschaft in den Besitz von Albrecht von Wallenstein über, der diese jedoch 1632 an die Harracher verkauft. Die Zeit unter der Herrschaft dieses Geschlechts ist von Stabilität und Aufschwung geprägt: das Schloss wird vergrößert, ein Spital für die ausgesiedelte Dienerschaft erbaut (1710, heute ein Pflegeheim), das Grabmal des goldenen Kreuzes – ein einzigartiges architektonisches Denkmal – wird errichtet (1870). Bis zum zweiten Weltkrieg lebten die beiden Gemeinden in unmittelbarer Nachbarschaft, meist unter den gleichen Herren. Im November 1939 wird jedoch Valteřice für beinahe sechs Jahre Bestandteil des Deutschen Reiches. Ein bedeutungsvoller Moment der Nachkriegsgeschichte ist das Jahr 1975, als die beiden Orte zu einer Gemeinde zusammengefasst werden. Sitz des Gemeindeamtes ist bis 2016 das Schloss in Horní Branná. Heute ist in den Räumlichkeiten des Schlosses die Dauerausstellung „Leben am Fuße der Berge“ zu sehen.

Důležité kontakty / Wichtige Kontakte / Important contacts / Ważne kontakty

Tísňové volání: 112

Hasiči: 150

Záchraná služba: 155

Policie: 158

Pohotovost plyn: 1239

ČEZ: 840 840 840

Státní POLICIE Jilemnice: 974 477 100

Městská POLICIE Jilemnice: 481 541 584

Obecní úřad Horní Branná: 481 584 178

www.hbranna.cz

ou@hbranna.cz

Dům s pečovatelskou službou: 481 584 153
dpshb@seznam.cz

Základní škola Horní Branná: 481 584 216
www.skolabranna.cz

Mateřská škola Horní Branná: 481 584 224

Mateřská škola Valteřice: 481 584 137

Pošta Horní Branná: 481 584 240

ZEPO s.r.o. Horní Branná: 481 584 272

KRVAK s.r.o. správa vodovodu: 605 287 792
605 155 390

Zubní lékař: 481 584 215

Praktický lékař pro dospělé: 481 584 306

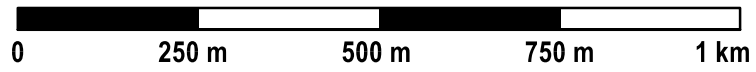
svazek obcí
Jilemnicko

Vydalo: Jilemnicko - svazek obcí 2017, neprodejné
Tisk: Geoprint s. r. o., Liberec
Foto: Přemysl Novák a archiv obcí

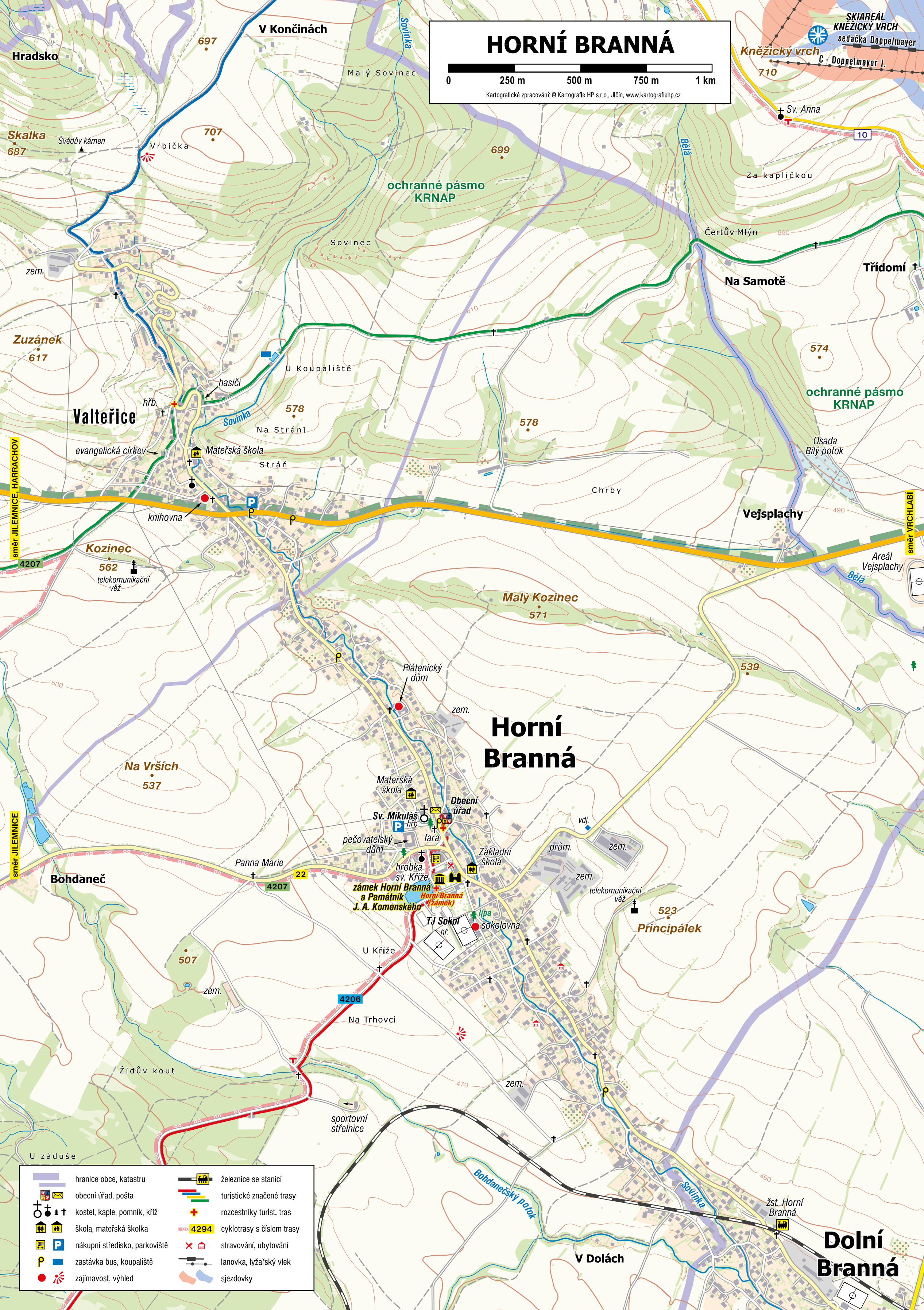

HORNÍ BRANNÁ

Kartografické zpracování: © Kartografie HP s.r.o., Jičín, www.kartografiehp.cz

	hranice obce, katastru		železnice se stanicí
	obecní úřad, pošta		turistické značené trasy
	kostel, kaple, pomník, kříž		rozcestníky turist. tras
	škola, mateřská školka		cyklotrasy s číslem trasy
	nákupní středisko, parkoviště		stravování, ubytování
	zastávka bus, koupaliště		lanovka, lyžařský vlek
	zajímavost, výhled		sjezdovky